

Lesson 11 – Introduction to Hallel in the Prayers

Goal:

Students will be able to locate Hallel within Tehillim, list the days on which we recite Hallel, describe the way Hallel was performed antiphonically and how the Leviim coordinated reciting Hallel with Korban Pesah, and explain how we know that Mizmorim 113-118 form one unit.

Activity:

1. Have students skim Mizmorim 113 to 118 to see that Hallel comes from Tehillim. Noticed that only Mizmor 113 has a heading – הללויה – while the rest have no heading. When a Mizmor has no heading, it is often an indication that it is connected to the previous Mizmor. This is a first sign that these Mizmorim are part of a unit. *What themes run throughout these six Mizmorim?* They all praise Hashem for saving us from suffering. (Mizmor 119 also has no heading but its subject matter, praise of Torah, is different from that of the previous Mizmorim.)

2. *When do we say Hallel?* Students should remember from synagogue days on which full and half Hallel are recited. *Why don't we say Hallel on Rosh Hashanah and Yom Kippur?* Even though these are holidays, they are also serious days of judgment on which Hallel is not appropriate (See Bavli Arachin 10a-b). Why we do say Hallel on Hanuka but not on Purim? See the answer given in the Gemara. Another explanation is that we only recite Hallel on Shalosh Regalim. However, according to the book of Maccabees, the Maccabees were not able to celebrate Sukkoth during the war because they had to hide in caves. They therefore celebrated Hanukah as a substitute for Sukkoth. We commemorate this by reciting Hallel on the eight days of Hannukah just as we do on the eight days of Sukkoth:

^{II Maccabees 10:6} They celebrated it for eight days with rejoicing, in the manner of the festival of booths, remembering how not long before, during the festival of booths, they had been wandering in the mountains and caves like wild animals. ⁷Therefore, carrying ivy-wreathed wands and beautiful branches and also fronds of palm, they offered hymns of thanksgiving to him who had given success to the purifying of his own holy place. ⁸They decreed by public edict, ratified by vote, that the whole nation of the Jews should observe these days every year.

Why don't we say Hallel on the last six days of Pesah? The Gemara in Arachin explains that we only say Hallel when there is a different number of Korbanot. Each day of Sukkoth has a different number of Korbanot but each day of Pesah remains the same. The Midrash gives another, more inspiring, reason. We should not sing when people are suffering and dying, even if they are our enemies who tried to kill us. *Why not? How can we apply this lesson to current events?*

Hallel in the Prayers

When do we say full Hallel?

רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ג הלכה ו-ז

ושמונה עשר יום בשנה מצוה לגמור בהן את ההלל, ואלו הן: שמונת ימי החג, ושמונת ימי חנוכה, וראשון של פסח ויום עצרת, אבל ראש השנה ויום הכפורים אין בהן הלל לפי שהן ימי תשובה ויראה ופחד לא ימי שמחה יתירה, ולא תקנו הלל בפורים שקריאת המגילה היא ההלל. מקומות שעושין ימים טובים שני ימים גומרין את ההלל באחד ועשרים יום, בתשעת ימי החג, ושמונת ימי חנוכה, ושני ימים של פסח, ושני ימים של עצרת, אבל בראשי חדשים קריאת ההלל מנהג ואינה מצוה, ומנהג זה בצבור לפיכך קוראין בדילוג.

Why don't we say full Hallel on the last six days of Pesah?

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף לט עמוד ב

דאמר רבי שמואל בר נחמן אמר רבי יונתן: מאי דכתיב (שמות י"ד) ולא קרב זה אל זה כל הלילה, באותה שעה בקשו מלאכי השרת לומר שירה לפני הקדוש ברוך הוא, אמר להן הקדוש ברוך הוא: מעשה ידי טובעין ביים ואתם אומרים שירה לפני?

פסיקתא דרב כהנא נספחים פרשה ב ד"ה ושמת בחגין

וכן את מוצא כל שבעת ימי החג אנו קורין בהן את ההלל, אבל בפסח אין אנו קורין בהן את ההלל אלא ביום טוב הראשון ולילו, למה, כדאמר שמואל בנפול אויביך אל תשמח (משלי כד: יז).

How the Leviim repeated Hallel while the Kohanim slaughtered the Pesah sacrifices.

משנה מסכת פסחים פרק ה משניות ה-ז

הפסח נשחט בשלש כתות שנאמר (שמות יב) ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל קהל ועדה וישראל נכנסה כת הראשונה נתמלאת העזרה נעלו דלתות העזרה תקעו הריעו ותקעו... יצתה כת ראשונה ונכנסה כת שניה יצתה שניה נכנסה שלישית כמעשה הראשונה כך מעשה השניה והשלישית קראו את ההלל אם גמרו שנו ואם שנו שלשו אף על פי שלא שלשו מימיהם רבי יהודה אומר מימיהם של כת שלישית לא הגיע לאהבתי כי ישמע ה' מפני שעמה מועטין:

How the Hallel was recited.

רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ג

הלכה יב - מנהג קריאת ההלל בימי חכמים הראשונים כך היה, אחר שמברך הגדול שמקרא את ההלל מתחיל ואומר הללויה וכל העם עונין הללויה וחוזר ואומר הללו עבדי ה' וכל העם עונין הללויה וחוזר ואומר הללו את שם ה' וכל העם עונין הללויה וחוזר ואומר יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם וכל העם עונין הללויה וכן על כל דבר, עד שנמצאו עונין בכל ההלל הללויה מאה ושלוש ועשרים פעמים סימן להם שנותיו של אהרן.

הלכה יג - וכן כשהקורא מגיע לראש כל פרק ופרק הן חוזרין ואומרין מה שאמר, כיצד כשהוא אומר בצאת ישראל ממצרים כל העם חוזרין ואומרין בצאת ישראל ממצרים, והקורא אומר בית יעקב מעם לועז וכל העם עונין הללויה עד שיאמר אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני וכל העם חוזרין ואומרין אהבתי כי ישמע ה' וכו', וכן כשיאמר הקורא הללו את ה' כל גוים כל העם חוזרין ואומרין הללו את ה' כל גוים.

הלכה יד - הקורא אומר אנא ה' הושיעה נא והן עונין אחריו אנא ה' הושיעה נא, אע"פ שאינו ראש פרק, הוא אומר אנא ה' הצליחה נא והן עונין [אחריו] אנא ה' הצליחה נא, הוא אומר ברוך הבא וכל העם אומרין בשם ה', ואם היה המקרא את ההלל קטן או עבד או אשה עונה אחריהם מה שהן אומרין מלה מלה בכל ההלל. זה הוא המנהג הראשון ובו ראוי לילך, אבל בזמנים אלו ראיתי בכל המקומות מנהגות משונות בקריאתו ובעניית העם ואין אחד מהם דומה לאחר.

2. Performance

Read the Mishnah about how the Leviim would repeat the Hallel during each of the three shifts of Pesah sacrifices. Then read the Rambam about how the Hazan should interact with the congregation during Hallel. *How do you think it should be said? How do you say Hallel in your shul?*

3. Structure

Mizmor 115:9-11 contains a repeating refrain where only one element is changed from one Pasuk to the next. First it says, "Israel, trust in the LORD! He is their help and shield." Then the subject become more narrow with "House of Aaron" and finally "Those who fear Hashem." If we look ahead to Mizmor 118:2-4, we find a similar progression also within the context of a repeating refrain. First it says "Let Israel declare, 'His steadfast love is eternal.'" Then Israel is once again replaced by "House of Aaron" and "Those who fear Hashem." These two sections obviously correspond to each other. If we count the number of words from the beginning of Hallel until the first section we find 171 words, excluding the word הללויה which is a heading and coda for Mizmor 113 but not an integral part of the Mizmor. When we count from the end of Hallel backwards to the second refrain we also find 171 words. It is very improbable that this could be just a coincidence. Rather, it shows that the entire Hallel is one carefully authored unit. These repeating refrain stand like two pillars of the structure. These pillars encapsulate the main message of Hallel. We praise Hashem because He is our help and shield and His love is eternal.

Bibliography:

Jacob Bazak, *Numeric Structures in the Psalms* (Jerusalem: Rubin Mass, 1999), 35-38.

Structure of Hallel: Mizmorim 113-118

<p>171 words 25 Pesukim</p>	<p style="text-align: right;">תהילים פרק קיג</p> <p>(א) הַלְלוּהוּ (הַלְלוּ) הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה: (ב) יְהִי שֵׁם יְהוָה מִכַּךְ מִנְּעֵמָה וְעַד עוֹלָם: (ג) מִמְזוֹרַח שָׁמַשׁ עַד מִבּוֹאֵי מִקְלָל שֵׁם יְהוָה: (ד) כִּם עַל כָּל גּוֹיִם יְהוָה עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: (ה) מִי כִּי־יֵהֵא אֵל הַיָּיִנוּ הַמְגַבִּיחֵי לַשִּׁבְתָּ: (ו) הַמְשַׁפִּילֵי לַרְאוֹת בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ: (ז) מִקִּמֵי מַעְפָּר דָּל מֵאֲשֵׁפֹת יָרִים אַבְיּוֹן: (ח) לְהוֹשִׁיבֵי עַם נְדִיבִים עַם נְדִיבֵי עַמּוֹ: (ט) מוֹשִׁיבֵי עֲקָרֹת הַבָּיִת אִם הַכְּנָיִם שְׂמֵחָה (הַלְלוּהוּ):</p> <p style="text-align: right;">תהילים פרק קיד</p> <p>(א) בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מִמִּצְרַיִם ל' עוֹ: (ב) הִתְהַלַּךְ הַיְהוּדָה לְקִדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מִמְשֻׁלוֹתָיו: (ג) הַיָּיִם רָאָה וַיִּגְסֵם הַיַּרְדֵּן יִסֹּב לְאַחֲרוֹ: (ד) הַקְּרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים גְּבֻעוֹת כְּבָנֵי צֹאן: (ה) מִהַ לֵךְ הַיָּיִם כִּי תִגֹּס הַיַּרְדֵּן תִּסֹּב לְאַחֲרוֹ: (ו) הַקְּרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים גְּבֻעוֹת כְּבָנֵי צֹאן: (ז) מִלִּפְנֵי אֲדוֹן חוֹלֵי אֲרָץ מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: (ח) הַיָּיִם הַיָּבֵשׁ אֲגַם מִיָּם הַלְמִישׁ לְמַעְיָנוּ מִיָּם:</p> <p style="text-align: right;">תהילים פרק קטו</p> <p>(א) ל' אֵל לִנְנוּ יְהוָה ל' אֵל לִנְנוּ כִּי לִשְׁמֵךְ תָּן כְּבוֹד עַל חֲסֶדְךָ עַל אֲמֻנָתְךָ: (ב) לִמָּה י' אִמְרוּ הַגּוֹיִם אֵיךְ נָא אֵל הַיָּיִם: (ג) וְאֵל הַיָּיִם בַּשָּׁמַיִם כִּי ל' אֲשֶׁר תִּפְצֵן עֲשֵׂה: (ד) עֲצִיבֵיהֶם כִּסְף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יָדֵי אָדָם: (ה) פֶּה לֵקֵם וְל' אֵל וְיִבְרָו עֵינָיִם לֵקֵם וְל' אֵל יִרְאוּ: (ו) אֲנָיִם לֵקֵם וְל' אֵל שְׁמַעוּ אֶף לֵקֵם וְל' אֵל יִרְחִימוּ: (ז) דְּיִקֵּם וְל' אֵל יְמִישׁוּן כִּגְלִיָּהֶם וְל' אֵל יִחַלְכוּ ל' אֵל יִקְדּוּ בְּגִירוֹתָם: (ח) כְּמוֹתֵם יִקְדּוּ עֲשִׂיָּהֶם כִּי ל' אֲשֶׁר ב' טַח בְּקֵם:</p>
<p>20 words 3 Pesukim</p>	<p style="text-align: center;">(ט) יִשְׂרָאֵל בְּטַח בֵּיהַ יְהוָה עֲזָרְךָ וּמְגִנָּתְךָ הוּא: (י) בֵּית אֲהֲרֹן בְּטַחוּ בֵּיהַ יְהוָה עֲזָרְךָ וּמְגִנָּתְךָ הוּא: (יא) יִרְאִי יְהוָה בְּטַחוּ בֵּיהַ יְהוָה עֲזָרְךָ וּמְגִנָּתְךָ הוּא:</p>
<p>201 words 29 Pesukim</p>	<p>(יב) יְהוָה נָהַן וְנָהַן יְבָרַךְ וְיְבָרַךְ אֶת בֵּית אֲהֲרֹן: (יג) יְבָרַךְ יִרְאִי יְהוָה הַקְּטָנִים עִם הַגְּדֹלִים: (יד) י' סֹף יְהוָה עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם: (טו) בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה עֲשֵׂה שְׁמִימֵי אֲרָץ: (טז) הַשָּׁמַיִם שְׂמִימֵי לַיהוָה וְהָאָרֶץ נִתְּנָה לְבָנֵי אָדָם: (יז) ל' אֵל כָּל יִרְדֵי דוּמָה: (יח) וְאֲנַחְנוּ נִבְרָךְ יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם (הַלְלוּ הוּא):</p> <p style="text-align: right;">תהילים פרק קטו</p> <p>(א) אֲהַבְתִּי כִּי לִשְׁמַע יְהוָה אֶת קוֹלֵי תַחֲנוּנָיִךְ: (ב) כִּי הִשָּׂה אֲזִנּוֹ לִי וּבִדְמֵי אֶקְרָא: (ג) אֲפֹסֵי קִבְלִי מִנֶּחֱמָה וּמִצָּרִי שְׂאוּל מִצָּרֵי אֲרָץ וּגְלוֹן אֲמַצָּא: (ד) וּבִשְׁם יְהוָה אֶקְרָא אֲנִי יְהוָה מִלְטָה נִפְשִׁי: (ה) חַנוּן יְהוָה וְצַדִּיק וְאֵל הַיָּיִנוּ מִרְחָם: (ו) שֶׁמֶר פִּתְחוֹתָי יְהוָה דֹּלַת תִּי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ: (ז) שׁוּבֵי נִפְשֵׁי לְמַנְתְּכֵי כִּי יְהוָה נָהַן עֲלֵיכֶם: (ח) כִּי חִלַּצְתָּ נִפְשֵׁי מִמָּוֶת אֶת עֵינַי מִן דַּמְעָה אֶת רְגְלֵי מִדְּחַי: (ט) אֲתַהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים: (י) קָאֲמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עֲנִיתִי מֵאֵד: (יא) אֲנִי אֲמַרְתִּי בְּחַפְזִי כִּל הָאָדָם כִּי זָב: (יב) מִה אֲשִׁיב לַיהוָה כִּל תַּגְּמִלוּהִי עָלַי: (יג) כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא וּבִשְׁם יְהוָה אֶקְרָא: (יד) גְּדַרִי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם נְגִדָה עַבְדְּךָ אֲנִי עַבְדְּךָ בּוֹ אֲמַתְךָ פִּתְחַת לְמוֹטְרֵי: (יז) לֵךְ אֲזַבְחָה זֶבַח תוֹדָה וּבִשְׁם יְהוָה אֶקְרָא: (יח) גְּדַרִי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם נְגִדָה נָא לְכָל עַמּוֹ: (יט) בְּחַצְרוֹת בֵּית יְהוָה בְּחוֹכְכֵי יְרוּשָׁלַם (הַלְלוּ הוּא):</p> <p style="text-align: right;">תהילים פרק קיז</p> <p>(א) הַלְלוּ אֶת יְהוָה כִּל גּוֹיִם שִׁבְחוּהוּ כִל הָאֲמִיִּם: (ב) כִּי גִבֵר עֲלֵינוּ חֲסִדּוֹ נֶאֱמַת יְהוָה לְעוֹלָם (הַלְלוּהוּ):</p> <p style="text-align: right;">תהילים פרק קיח</p> <p>(א) הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:</p>
<p>20 words 3 Pesukim</p>	<p style="text-align: center;">(ב) י' אִמְרוּ נָא יִשְׂרָאֵל כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ: (ג) י' אִמְרוּ נָא בֵּית אֲהֲרֹן כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ: (ד) י' אִמְרוּ נָא יִרְאִי יְהוָה כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:</p>
<p>171 words 25 Pesukim</p>	<p>(ה) הַיָּיִם מִצְרַח קִרְאֵתִי יְהוָה עֲנֵנִי בְּמִרְחָב יְהוָה: (ו) יְהוָה לִי ל' אֵל אִירָא מִה יַעֲשֵׂה לִי אָדָם: (ז) יְהוָה לִי בַעַן זָכְרִי וְאֲנִי אֶרְאֶה בְּשִׁנְאֵי: (ח) טוֹב לְחַסּוֹת בֵּיהַ יְהוָה מִכֵּס חַסֵּד לְחַסּוֹת בֵּיהַ יְהוָה מִכֵּס חַסֵּד בְּנִדְיָבִים: (י) כִּל גּוֹיִם סִבְבוּנֵי בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילִם: (יא) סִבְבוּנֵי גַם סִבְבוּנֵי בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילִם: (יב) סִבְבוּנֵי כְּדַבְּרוֹתֵי ד' עֲכָו קֹאֲשׁ קוֹצִים בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילִם: (יג) זָחַד ה' דְּחִיתֵנִי לִנְפֹל ל' יְהוָה נִהַן עֲזָרְנִי: (יד) עֲזִי וְזִמְרַת יְהוָה לִי לִישׁוּעָה: (טו) קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה בְּאֶהְלִי צִדִּיקִים יִמְיוּ יְהוָה עֲשֵׂה חֵיל: (טז) יִמְיוּ יְהוָה רִוְמָה יִמְיוּ יְהוָה עֲשֵׂה חֵיל: (יז) ל' אֵל אֲמוֹת כִּי אֲהִיָּה וְאֲסַפֵּר מַעֲשֵׂי יְהוָה: (יח) יִסֹּר רִבִּי יְהוָה וְלִמְנוֹת ל' אֲנִתְּנֵנִי: (יט) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָקָה אֲבִי אֲבִי אֲבִי אֲבִי: (כ) יְהוָה הַשְׁעֵר לַיהוָה נִהַן צִדִּיקִים יָבֵא אוֹר: (כא) אֲדַבֵּר כִּי עֲנִיתִי וְתִהְיֶה לִי לִישׁוּעָה: (כב) אֲבָן מֵאֲסוֹ הַבּוֹנִים הִתְהַלַּךְ לִי אֵשׁ פְּנָה: (כג) מֵאֵת יְהוָה הִתְהַלַּךְ אֵת הַיָּיִם נִפְלְאוֹת בְּעֵינָיִם: (כד) יְהוָה הַיּוֹם עֲשֵׂה יְהוָה נְגִילָה וְנִשְׂמָחָה בּוֹ: (כה) אֲנָא יְהוָה הַיּוֹשִׁיעָה נָא אֲנָא יְהוָה הַצִּלִּיתָה נָא: (כו) בְּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יְהוָה נִהַן בְּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יְהוָה: (כז) אֵל יְהוָה וְנִזְאָר לִנְנוּ אֶסְרוּ חַג בְּעֵבֶר יָמִים עַד קְרַנְתוֹת הַמִּזְבֵּחַ: (כח) אֵלֵי אֲתָה וְאֲדַבֵּר אֵלֵי הַיָּיִם אֲרוּמְמֵךְ: (כט) הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:</p>